

Nro. 34.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Aprilis 27-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Sok érdemes Uraim, barátim, esmerőim, hos-
szas halgatásomat mire magyarázni nem tudván
hozzám küldött levelekben annak okáról vólta-
képpen tudósíttatni kívánnak. Mivel nékiek e-
gyenként nem válaszolhatok, a' Kurirnak ezen
darabjában kívánságokat ekképen telyesítem: A'
múlt 1812-ik esztendő Karátsony Havának 5-dik
napján igen terhes nyavalyába esvén, azon esz-
tendő végéig szüntelen ágyba feküdtem, és azon
újság darabot is, melyet új esztendő első nap-
ján kiadni kéntelen voltam, beteg ágyamba ír-
tam. Azután jobbotskán érezvén magamat, Bójt-
más Havában, más segedelmévei egymás után
8 darab újságot adtam ki. De annak is megad-
tam az árrát, mivel azon nyavalyámba, melly-

ből lábbadozni kezdtem, ismét vissza estem, 's terhesebbé tettem, és valamint annakelőtte, úgy azután is ki nem mehettem a' szabad levegőre.

Most már, hálá legyen a' kegyelmes egeknek, a' tavaszi idő' megújulásával, én is jobbatkán érzem magamat, és ha melegebbek lesznek a' napok, elfogyott erőmnek vissza szerzése végett, a' szabad levegőre kimenvén, 's elmémet minden munkától elvonván magamat kiheverem. Az alatt pedig egy most ittlakó tudós, és szép magyarsággal bíró jó barátom fogja a' Magyar Kurir írását helyettem folytatni, 's előre meg vagyok arról győződve, hogy valamint az én írásom módjával, úgy az övével is meg fog a' két Nemes Magyar Haza elégedni.

Austriai Birodalom.

Béts. — ŐFge, a' Császár és Király méltóztatott Feldmarsallajtinánt Gróf *Kollonich* ŐExcját. a' Magyar Ns. Testőrző' eddig volt Főhadnagyát, ugyan ezen Nemes sereg' Kapitányhelytartójának (Kapitánylajtinántnak) kegyelmesen felemelni.

ŐFge. méltóztatott kegyelmesen *Tóth-Pro-nai* Báró *Prónay* ŐNgát. Királyi Kamarássá tenni.

Lintz, Apr. 22. — A' Szász Király és Királyné ŐFgek. megérkeztek tegnap hozzánk, a' honnan, bévárandó K. Familiájokkal együtt, hónapután Prágába indulnak.

Lemberg, Apr. 16. — Ezen hónap 9-edikén ment innen el a' *Struch*' Gyalogregementje: 10-edikén jöttbé a' *Knesewicz* Dragon. regimentje; 11-edikén, *Purzell*' Gránát. Tsapattja (a' *Benyovszky* és *Splényi* regimentjéből) : ugyan az nap

mentel *Bellegarde*' regementjének a' Stábia, 's egy Tsapatija, 12-dikén a' második Tsapatija; beszállott pedig a' *Splényi*' Gyalogregementje.

Frantzia Birodalom.

Páris. Hertzeg *Schwarzenberg*, bémútattatván Fges. *Napoleon* Tsászárnak, a' Felséges Austriai Tsászár írását által adta: *Bubna Gen.* pedig elbútsúzván, haza indúlt Bétsnek.

A' Neufchateli és Wagrami Hertzeg (*Berthier*) megérkezett *Maintzba* apr. 5-ödikén.

A' M. Kurír' 473 — 479-edik lapjain említett, a' Burkus Királynak a' Frantzia Birodalomtól lett elpártolása felől, a' Frantzia Tanáts elébe terjesztett Beszédre meghatározott két Tanátsvégzés (*senatus consultum*), mellyek szerint egyik 180 ezer főből álló újj seregkatonának kiállítását, másik a' Felső - Emsi, Wézer-, és Elbetorki Megyéknek a' Frantzia Constitutiós Országlásból 3 hónapra kiszabott kitörlését, 's ostromi állapotba való vetését határozta meg, — utóbbi következéseit meg lehet esmérni ebből az itt össze szorított előadásból, úgymint,

A' mi a' 180 ezer újjabb katonaságot illeti: — Ez a' Hadsereg a' Hadminister rendelkezésére hagyatik, a' mozgó Hadseregek' bővítésére, úgymint: —

10,000 Lovas Betsületgárda

80,000 ember a' Nemzetgárda első Felkeléséből

90,000 ember az 1814-edik esztendőöt illető Felírtakból, kik a' Nyúgoti és Déli tengerpartok, 's Hajóműhelyek' oltalmára voltak rendelve. — Abból a' 10,000 emberből formáltatik 4 Regiment, mellyek a' 32 Katonai Osztályt illető min.

den Megyéből állíttatnakki. Minden legény maga' költségén szerzibe öltözetét, fegyverét, lovát: a' Gárdavadászok' 'söldjét kapják, 's 12 hólnapi szolgálata után mindenik Alhadnagy rangot nyer: a' ki magát a' háborúban kitettzőképpen viseli, az idei Hadszakasz (Feldzug) után a' Testőrző 4 Tzimboraság (compania) közzé választatik, 's több e'féle. — A' 80 és 90 ezer ember eránt semmi más jegyzésre méltó nints, hanem hogy a' 80,000 emberből, kiket a' 6 utolsó esztendei Felírtakból szednek, egy sugorgatott (reserva) Hadsereget formálnak; 's a' 90 ezer helylyett, a' nevezett tengerpartok' oltalmazása a' közelebb fekvő, mintegy 45 Megyékben otthon maradt Frantzia Nemzet' bátorságára 's betsületére lessz bízva, 6 kerületre osztva, 6 Tanátsos Generál (Senator - Generál) vezérlése alatt.

Ama zenebonás 3 Megye pedig felszabadítatott az ostromi állapot alól, minekutánna a' bőven oda rendelt Frantzia sereg által, Birodalmi Gróf *Vandamme* (olv. Fandám) fővezérsége alatt, az egész környék a' zenebonásoktól 's Anglusoktól megtisztított, 's Bremen is frantzia katonasággal megrakattatott. Az ezt illető Tanátsvégzést megerőssítő Tsászári végzés, melly a' Monitor' Aprilis 11-edikén tett jelentése szerint, azon hónap 10-edikén költ, bizonyysága ezen utóbbi változásnak.

A' Párisi Journál szerint, rendkívül nagy a' katonai csoportok' költözése Strasburgon keresztül. — Három, Angliában heverő Frantzia fogoly - Tiszt, mindenik egy paripát ajánlott a' Frantzia lovasság alá. —

A' Párisi tudósítások szerint, Ő Fge. Napo-

leon Császár elindult a' fő városból a' Hadsereghez Apr. 14-edikén, a' Monitör szerint 15-ödikén, hajnali 1 orokor. — (A' Frankfurti tudósítások szerint, már ápr. 16-odikán *Májtzba* (Moguntziába) érkezett, — a' mint írják — 52 óra alatt).

Tizennégy Senátor' megürült Hivatalának betöltésére feladta (candidálta) Ő Fge. *Napoleon* Császár e' következőket: — Bárá *Lacué*, Bárá *d' Haubertsuert*, *Presidens Berthereau*, Kardiál *Bayane*, Bárá (Püspök) *Bourlier*, Osztálygenerál Gróf *le Grand*, Státustanátsosok Gróf *Chasseloup-Laubat*, Gr. *Gassendy*, Gr. *Saint-Marsan*, *Presidens* Gr. *Barbé-Marbois*, Gr. *de Croix*; Udvari Tisztek: Státusminister *Cadorei* Hertzeg, Nagy Marsal *Friauli* Hertzeg, Nagy Kamarás Gr. *Montesquiou*, Nagy Lovászmester *Vicenzai* Hertzeg, Nagy Tzeremóniamester *Seguri* Gróf.

Burkus Ország.

Berlin, Apr. 13-adikán. — Ezen hónap' 11-edikén délutáni 4 órakor kísérték ide *Kremmenből* 71 Tisztet (46 frantzia, 25 szász), 2508 hadfoglyot, 8 ágyúval együtt; mellyeket *Dörnberg* muszka Generál *Lüneburgnál* elfogott. Ezeknek fele frantzia, kik között sok Cohorsbeli legény van, 's egy 1200 főből álló szász Regement, Printz *Maksz*: kiket tegnap tovább indítottak az *Odera* felé, 's onnan *Colbergbe*, a' hol őket hajóra szállítják. — Sok kozzülök szolgálatba állott. — Tegnapelőtt pedig és tegnap hoztak be 487-et *Potsdámon* keresztül, kiket *Möckern-nél* fogtak, ezek között sok huszár van. — Huszonegy szökevény is érkezett ide.

Ugyanisak a' *Berlini* újságlevelek jelentik

Königsbergből Apr. 5-dikéről, hogy a' *Pillaubeli* 1200 frantzia 's szövetséges alkufoglyok között a' Németek és Hollandusok mind, önkéntálló katonákká lettek a' német Legióban (magyarúl számtalan). *Mark Friedlándban* jártookban már csak 700 főből állott ez az alkufogoly sereg.

Mártz. 16-odikától Apr. 2-odikáig, 144 személy holtmeg *Königsbergben*.

Ruinai Szövetség,

A' *Német Corresp.* azt írja Bétsből April. 14-edikéről, hogy a' Hertzeg *Poniatowsky*' vezérlése alatt álló Lengyel sereg Gallitzia Országon úta az által Szászország felé, de fegyvertelenül; és az utánna vitt fegyvert 's készséget Szászország' határán fogja magához venni.

Stuttgard, Apr. 14-edikén. — Ma érkezett ide a' Király Ő Felsege, hogy a' Ministereivel tanátskozzon, Kinek, egy, a' végre ide küldetett Ordinántztiszt *Lauriston*, a' Frantzia Császár Ő Fge. tulajdon kezével írt levelét által adta. A' Király Ő Fge. vissza ment 12 órakor *Ludwigsburgba*.

Württemberg, — Az idevaló Országlovány' Napírmányában (Regierungs-Journáljában) ez a' Parantsolat jöttki April. 3-adján: — A' Király Ő Fge., hogy a' mostani környűllállásokban a' közönséges nyűgodalom' és bátorság' megzavarását szélezhető minden vétkes lépéseknek és tetteknek illendő hathatósággal szembe állhasson, 's a' vétkeseknek hirtelen való megbűntetése által, az ilyen természetű utóbbi vétkeket elháríthassa, abban határozta meg magát, hogy a' hazáárulás' és más, Felség ellen tartó 's a' most említett közönséges nyűgodalom' és bátorság'

meg háborítását tzelző vétkek' meg ítélésire, 's azokról tett ítélettétel' kimondására, egy különös, Katonai 's Városi személyekből álló Főbenjáróbiztosságot (criminális commissiót) állítottan fel, *Maucler* Státus Tanácsos és Criminalis-Director' Előülése alatt; melly ez által hírre adatik azon tóldalékkal, hogy az említett főbenjáróbiztosságnak meghagyatott, hogy az olyan vétkeknek mind kikurkászásokat, mind az azokról való ítélettétel kimondását a' leglehetségesebb hirtelenséggel folytassa, és a' dolog' lételéhez nem tartozó forma-módokat, tekervényeket elmellőzván, nevezetesen a' rendes formájú oltalomnak helyet ne adjon.

Würzburg, Aprilis 16 odikán. — Marsal *Moskwa*i Hertzeg (Ney) Ő Excja, minekutánna a' Harmadik frantzia Hadsereghez tartozó 's városunkon keresztül menő minden Osztályokat megvizsgált, elbútsúzván a' Tsász. Kir. Főhertzegtől, útját tegnap a' Nagyhertzezség' éjszaki határának vette.

Frankfurtból, Apr. 12-dikén írják, a' *Német Corresp.* szerint, hogy Apr. 10 edikén érkezett oda egy Gyalogregement, 2 Tsapat (bataillon) tsászári Gárda; és egy tsoport Puska poros szekér: — 11-edikén pedig egy Regement könnyű Gyalog, 3 Linearegement Gyalog, egy Szakasz tsászári Gárda, mintegy 1000, több regement-béli Lovasság, és 70 ló 's öszvér, egy Lovászmester' vezérlése alatt, mellyek Fges. Napoleon Tsászár' készületeihez tartoznak. — Ma reggel útnak indult, ismét egy Tsapat a' mi Hadsereg-részünkből (contingentiánkból) is, *Würzburg* felé.

Anglus Ország.

Báro *Wessenberg*, kit Gróf *Pálffy* és Báró *Bretfeld* követnek, megérkezett Anglus Országba Mártz. 20-dikán.

A' *Hamburgi Correspondensben* ezeket írják Londonból Márt. 20-adikán, a' többek közt: — A' *New-Yorki* (olv. *Njujarki*) tudósítások szerint tünődéssel lesik az Ámérikaiak annak a' nyóltz, 74 ágyús fő rangu, 's egynéhány másodrangu (Línea és Fregat) hajónak megérkezését, mellyek innét Ámérikába indítottak.

A' Londoni *Lloyds* (olv. *Lajdsz*) Kávéházbeli Kezeskönyv' (*Assecuransbuch*) hitele szerint, Aug. 4-edikétől fogva 1812, Mártzius 9-edikéig 1813, az ámérikai tengeri Rablók 513 Nagy britanniai hajót fogtak el: de ezek között 75-öt vissza fogtak az ánglus lábodázók (szanaszélte keregve leselkedők).

A' *Felső Tanátsházban*, Mártz. 23-adikán előhozta Gróf *Darnley* azt, a' mit már egy elébbi ülésben több megveretésekről említett, mellyeket az ánglus tengeri erő az Éjszakáméikai tengeri háborúban szenvedett, 's azt teszi hozzá, hogy e' dolognak bővebb megfontolása őtet feltett tárgyában megerősítette, hogy azt az Országgyűlése (parlamentum) elébe formáson terjessze: de szándéka nem az, hogy előadását csak a' tengerügytanátsra (*administratio marina*) szorítsa, hanem úgy terjeszti azt ki, valamint a' háborút általljában szokták folytatni, mellyből a' Királyi Tanátsosok' gyengeségek 's tökéletlenségek világosan kinyilatkoztatnak. Azért is azt kívánja, hogy a' Nagyok (Lordok) ápr. 6-dikára

rendkívül összegyűlljenek. Kívánsága helybe hagyatott.

Anglus Országban a' *Nore* mellett fekvő muszka Hajóseregnek egy része, elevezésfélben van. — Ide jövedelek által egészen megújítottak.

Háborúi mozdulások.

Slésiai tudósítások szerint, a' Muszka főhadserég' Előóltalma, apr. 10-edikén már által szállott az Oderán; ez a' Hadserég közelget az *Elbéhez*. A' Főtanyát, valamint a' Muszka Tzárt magát, várják *Dresdába* Apr. 26-odikán.

A' *Prágai* újságlevélben e' van, a' Szász Országi (Saxoniai) magános levelekből: — Apr. 1-ső napján *Chemnitzbe* érkezett egynehány *Burkus Printz*, 's más nap *Penigne* vették útjokat 3 Huszár Regementel, Generálhelytartó *Vilhelm* és *August Printz*, 's *Zithen* Generál' vezérlése alatt. Apr. 3-odikán pedig megérkezett *Chemnitzbe* 10,000 Gyalog és Ágyúzó, egy nagy ágyútsoportal, 's ott és a' környékfalukban vesztegelvén, 7-edikén elmentek *Zwickau* felé. *Dresdán* által *Altenburgnak* és *Lipsiának* nagyobb csoportok mentek. Ezen környülállások szerint a' Posta nagyon vesztegel.

A' *Németországi Correspondens* (nevű újságlevél) azt írja *Lipsiából* Apr. 8-odikáról, hogy ebben a' városban a' Frantzia Ország Tulajdonának 's Vártvagyonának (activájának) elfoglaltatását kezdték bizgatni; de megmutatván a' város és a' Kereskedő-Követtség, hogy Szász országnak még több Követelése (praetensiója) van Frantzia országban, tehát *Winzingerode* Generál bizodalomba hagyta őket, hogy ezt a' dol-

got az Urának a' Muszka Tzár Őfgének hasznosan jelentibé.

Azt mondják a' Berlini levelek, hogy *Stettin'* ostromlásánál az ellenségeskedés elkezdődött: de az Őltalomsereg' kitsapásai nem szoktak elsűlni, hanem inkább rendszerént vissza igazítják őket.

A' Hadseregek mostani fekvések ez: — A' Frantzia Hadsereg, úgy láttszik, hogy *Erfurtnak* tart mind: a' *Frankfurti* újj Gárdák is azon tárgynak indúltak. — April. 17-edikén éjjeli 2 orakor érkezett maga *Napoleon* Tsászár *Majotzba*. — Az újj Szövetséges Hadsereg pedig ballag a' *Dresdai* úton *Lipsiának*: a' jobb szárnya Gr. *Wittgenstein* alatt áll *Cöthennél*; a' bal *Blücher* Gen. alatt *Pegounál*. A' Muszka Tzár 's *Burkus* Király ő Felségeket várták *Dresdába*. — Nagy dolgok készülnek.

A' Szász határokról azt írják a' Berlini levelek, hogy a' *Blücher'* Hadseregtagjából egynehány lábodázó könnyű lovas tsoportok *Jénáig*, *Weimárig*, *Erfurtig*, 'sat. kotonoznak, és semmi Frantziát nem találnak — ha igaz —, tsak *Hofnál* (a' *Baireuthi* határban) bukkantak volna egy tsomó Frantziára. — A' *Blücher'* Fő tanyája *Rochlitzban* vólt Apr. 10-dikén, 's onnan szándékozik *Lipsiába*. — Hat ezer Frantzia *Eckartsberge*-hez igyekezik magát húzni. — *Cöthenből* a' Berlini levelek szerént azt írják April. 11-dikén, hogy a' Gr. *Wittgenstein'* Főtanyája *Desauban*, az *Yorké* *Cöthenben* vólt azon nap'; és az Ellén *Roszlaunál* által ment Hadsereg' előállói, a' *Saaie'* (folyóvíz) toroka körül állanak.

Hálában Winzingerode Gen. van; melly a' Wittgenstein' és Blücher' Hadseregeit egybe tsatolja.

A' Berlini újság, egy Hamburgi Levél szerint, apr. 13-dikáról azt mondja hogy *Vandamme* Gen. még is *Bremenben* áll; a' hova *Dörnberg* Gen. 6 vagy 7 ezer emberrel ellene indúlt, 's arra mennek a' Hansevárosi Számtalanok (Legiók) is — *Carra St. Cyr* Generálist Weselbe vezették az *Ármások* (Gensd'arme), — *Tettenborn* Gen. előrállói *Werdenig* mentek, *Bremen* felé.

Estorff, egy *Anglus* verbunkos, ki a' Királytól hatalmat kapott egy Húsár-, és egy gyalog Vadászregement' felállítására, ezt írta németül a' Verbunkház' homlokára Hamburgban

Itt vesznekbe Katonának

A' György' Német Birtokának.

A' Hamburgi *Corresp.* April. 10 dikéről azt mondja, hogy a' Hamburgiaknak a' *Burkus* Király szüntelen maradandó Követtséget 's Oltalmat ígervén, ennek a' Hamburgiak úgy megörültek hogy —. Az *Eckmühli* Hertzeg (*Davoust*) *Salzwedel* felé, az ellensége pedig *Dörnberg* Gen. *Dömitz* felé, párhúzomosan (parallele) húzalkodnak az *Elbe* két partján felljebbfelljebb. A' Svéddek sietve mennek az *Elbe* felé: sőt éppen most tanúltuk -ki, hogy már nem tsak ott van 6000 ember, hanem a' vízen által is ment *Gartaunál* — ezt mondja a' *Burkus Corresp.* — Apr. 15 — A' Svéddek *Dörnberg* Generálhoz mennek; *anglus* 'söldön vannak: a' Svéd *Koronaörökös* még a' héten megérkezik a' szárazra.

Tsalhatatlan tudósítások szerint (azt mondják a' Bertini újságlevelek apr. 17-edikéről) *Torgauhoz* egy postanyira, az *Eilenburgi* korszmán,

a' *Torgau* Igazgató (Gubernátor) *Thielemann* és muszka Gen. *Wirzingerode* együtt beszélgettek volna. Mindenik mellett 15 lovas volt a' kísérő. — *Saalfeldnél* Lengyelek állanak.

A' *Berlini Újságl. Stargardból*, apr. 15. — *Dammal* (Stettinnel átalellenben) véres tsata volt tegnap, a' *Stettini Vároltalom* és a' *Burkusok* között, melyben 40 *Burkus* elesett, 100 megsebesedett: mindazáltal kéntelenek voltak a' *Franziák* magokat *Damm* felé vissza húzni. *Finkenwalde*, egy szép falu, nagyobb részént a' tűz' predája és semmivé lett;

A' 4 edik *Aprilisi Lembergi Újságl.* a' *Lamosci* környékről ezt írja: — Ez éjjel ütöttki a' *Zamosci* vároltalom, *Jaroslawietz* felé 500 emberrel, kik a' várostromló *Muszkákat* orozva megámadván, nagy romlást tettek benne; de azomban a' *Lengyelek* is elvesztették a' 13-adik regementjek' fejét *Koziebrochit*, és *Lovas Kapitány Kossakowskyt*. A' *Lengyelek* elvettek a' *Muszkáktól* sok száz *Koretz* (mérő) gabonát. A' *Muszkák* osztán megerősödvén, békergették a' *Lengyeleket* a' várba: de a' külső ágyúpadnál (*Batterianál*) tovább nem mehettek a' kemény martzongóágyútűz (*kartätschenfeuer*) miatt.

A' *Breslauer Újságl.* az mondja egy 9 edik *aprilisi Warschauer* levél után, hogy *Czenstochau* Vára felakudta magát (*capitulált*), 's a' vároltalom fogoly. Volt benne 30 rézágyú és sok minden. — A' *Gr. Woronzow*' Hadseregét, mely 7 regement *Gyalogság*, 2 reg, *Lovas*, és sok ágyu, várják *Berlinbe* a' *Gr. Wittgenstein*' Hadseregéhez. — *Keleti Burkus Ország*on vonúl által 30 *Tsapat* (*Bataillon*), és 45 *Svadron Muszka Tsoport* a' Hadsereghez, — azt mondják a' *Berlini Levelek*.

Hamburgból azt írják, hogy két *Osztály Német Legio* indul onnan a' *Szárazra*, 's talán a' *Regenspritz*' 10 edik *húszár regementje* is. —

Jobbítás. — A' *M. Kurír*' 33-adik számja alatt, a' 487-edik lap' 5-ödik felső sora' kezdeten, ezt a' hibát — zúlt — olv. — Konzúlt.